

In dit nummer onder andere:

- * 4 mei-bloemen voor Slamatslachtoffer, Kees van Wijk
- * Willem Koster; van Lloyd-leerling tot Hoofdmachinist
- * Splinternieuw symboolproject: 'De Serimpi-danseres'
- * Het schip van de maand, het ss Medan (1908).
- * Zeevogels metgezellen op zee

LLOYD-MAIL

Komt dit Lloyd-erfgoed 'de Serimpi-danseres' ooit thuis?

COLOFON

'LLOYD - MAIL'

Redactie: Ed van Lierde
Tekstcorrectie:
Josje van Lierde-Olivier

Uitgever:

Koninklijke Rotterdamsche Lloyd
Heritage (Lloyd-Atelier) - Netersel
Telefoon: 0497 - 840999
E-mail: Lloydexpo19@gmail.com
KVK nr: 90099052
Bank nr: NL82 TRIO 0320660095

© Copyright Ed van Lierde - 2022

Het schenden van auteursrecht is strafbaar volgens Artikel 31 van de Auteurswet.

ONS COMITÉ VAN AANBEVELING

De leden van het Comité van Aanbeveling verbinden hun eigen, goede naam aan het Lloyd-Atelier. Hiermee willen zij de belangrijkheid van het onderwerp (de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd en al haar voorgangers in relatie tot de vaart op Nederlands Indië) onderstrepen. Zij geven hiermee tevens aan dat de poging van het Lloyd-Atelier het genoemde onderwerp uit de vergetelheid te houden, bij haar in goede handen lijkt. Momenteel bestaat het Comité uit de volgende leden (alfabetische volgorde):

Mr. Hein van Ameijden

Oud Algemeen directeur Damen-Schelde
Naval Shipbuilding te Vlissingen.

Gerard Cox

Acteur, zanger, scenarioschrijver,
cabaretier, columnist te Rotterdam.

Wieteke van Dort

Actrice, zangeres, cabaretiëre te
Den Haag.

Eind mei werd bekend dat Wieteke van Dort ernstig ziek is en al haar werkzaamheden heeft neergelegd. Wieteke is een van de drie leden van ons Comité van Aanbeveling en het is niet alleen om die reden dat wij haar, in ons werk dat nauw met Nederlands Indië is verbonden, erg gaan missen. Voor Wieteke is het belangrijk dat zij de komende periode, in alle rust bij haar familie en vrienden kan zijn.

Wieteke 30 jaar oud, in de 'Late late Lien show'

Wieteke, als 'Tante Lien' op onze expositie bij Damen-Schelde shipbuilding te Vlissingen - 2018

Achteraf gezien, hadden wij wellicht kunnen vermoeden dat het met Wieteke niet zo goed ging, een mogelijke aanwijzing was dat zij de laatste tijd niet meer op onze Lloyd-Mails reageerde. Dat reageren deed ze consequent bij elke uitgave kort en krachtig liet ze dan weten dat zij ons e-magazine meer dan waardeerde, soms ging ze daarbij, zeer interessant, nader op de inhoud in.

Laten we hopen dat een wonder haar nog op de been mag houden en dat, hoe dan ook, lijd-en haar bespaard zal blijven. Wij houden haar graag nog met grote trots een tijd in ons Comité van Aanbeveling. Lieve Wieteke en ook Theo erg veel sterkte toegewent!!

FOTO-UPGRADE VAN DE MAAND

Oude foto's weer uit hun grijze bestaan redden en te gelijktijd enorm opfrissen is het doel van onze upgrades. Deze maand een 'ouwetje' uit 1912, het ss Medan ligt hier afgemeerd aan de steiger te Palembang en is gereed om te vertrekken. Op de kleine steiger staan wegbrengers, de laatste bagage wordt, vanaf de wal geladen, de laadbomen op het voorschip moeten nog zeevast worden gezet en de Medan is klaar om de reis naar Nederland te beginnen.

Donaties

Na een zeer vruchtbare maand april was het, in mei, een stuk rustiger aan het donatiefront. Dat komt ongetwijfeld doordat alle vogeltjes de afgelopen maand mei een ei moesten leggen. Van 3320de volgende personen hebben wij afgelopen maand een donatie mogen ontvangen: Joke Hofman-Rijnties, echtgenote van Lloyd-WTK Gerrit Hofman - De bekende/onbekende oud Lloyd-WTK uit het Noorden des Lands - Bas Kruis, oud Lloyd-Matros.

Hartelijk dank voor jullie, zéér gewaardeerde, steun!!

Linksboven: De onderkant van de plaquette met de naam van Kees van Wijk er op gegraveerd, daaronder zijn foto en Lloyd-bloemetje, speciaal voor hem, in het Lloyd-Atelier gemaakt

Hier rechts: Militairen van de Koninklijke Landmacht in erewacht

Daarnaast: Nadat Ed van Lierde, met echtgenote Josje naast zich, een Lloyd-bloemetje heeft neergelegd, groet hij Kees van Wijk

Onder: Voorafgegaan door trommelaars en Burgemeester, loopt de indrukwekkende stoet over de natte dijk naar de Grote Kerk te Papendrecht.

Peter-Jan van der Giessen, schoonzoon van wijlen Lloyd-WTK Arie de Waardt, organiseert sinds jaar en dag, indrukwekkende dodenherdenkingen namens het '4 mei Comité Papendrecht'. Het feit dat op de Algemene begraafplaats aldaar, op een grote leistenen plaquette, ook Slamatslachtoffer Kees van Wijk, 5e Machinist, wordt herdacht, was voor ons méér dan genoeg reden om het Slamats-Monument te Netersel dit jaar een avond aan de natuur zelf te laten. Geweldig om te zien dat er landelijk kennelijk veel initiatiefnemers zijn die de plaatselijke kar willen trekken, een diepe buiging is op z'n plaats!

ZEEVOGELS, METGEZELLEN OP ZEE

Wie vanaf het strand over zee uitkijkt, ziet altijd vogels. Vooral meeuwen zijn bij iedereen bekend, juist omdat dit kustvogels zijn. Echte zeevogels zie je niet vanaf het land, alleen bij storm of als olieslachtoffer. Elke oceaanvaarder heeft een speciale band met deze levende en levendige metgezellen

1. De Pelikaan

Pelikanen zijn gemakkelijk te herkennen aan hun grootte, enorme snavel en grote keelzak. **Pelikanen** zijn grote, zware en goed gemustte zeevogels met korte poten. Volwassen vogels kunnen een lengte van maar liefst 180 cm bereiken, daar zitten we dan met onze huismus van (afgerond naar boven) zo'n 9 cm! De vier tenen van elke poot zijn verbonden door zwemvliezen. De zeelieden zeer bekende, **bruine pelikaan** komt voor de kusten van Noord- en Midden-Amerika, het Caraïbische gebied en het Noorden van Zuid-Amerika voor.

2. De Albatros

Vanwege hun enorme grootte zijn dit de meest indrukwekkende zeevogels die in onze wereld rondvliegen. Met een enorme grote vleugelspanwijdte tot maar liefst vier meter. Vrijwel hun hele leven brengen zij boven zee door. Vliegen kost deze majestueuze vlieger nauwelijks energie. Dankzij een speciale techniek zweeft hij als een zweefvliegtuig op de wind en thermiek zonder zijn vleugels te bewegen. Zij zijn op alle oceanen, behalve op de Noord Atlantische Oceaan, te vinden.

Close encounter

Zelf heb ik ooit een opwindende ontmoeting met zo'n prachtig beest mogen hebben; op een mooie morgen, midden op de Pacific, was ik als Stuurmansleerling relaxt met mijn sextant een ochtendzonnnetje aan het schieten. Buiten de 3e Stuurman die de foto aan het nemen was, voelde ik een bepaalde energie die aangaf dat wij niet alleen waren. Toen ik opkeek in de richting waar ik die grote energie voelde, schrok ik behoorlijk van een onwerkelijk groot lichaam dat al zwevend mij aandachtig aan het bestuderen was. Hij (of zij?) schrok niet en bleef een tijdje op een waardige en geïnteresseerde manier voor de bakboords brugvleugel van de Schelde Lloyd hangen (zie foto links). Na een klein half uur sloeg hij slechts één keer met z'n vleugels en verdween in de vergetelheid

3. De Zeearend

De zeearend is een werkelijk schitterende en behoorlijk imposante, solitaire roofvogel ('vliegende deur') en is altijd in waterrijke gebieden te vinden. Hij/zij leeft van vis, watervogels en ook van aas, vooral als er ijs ligt. Ze zijn lange tijd een zeldzame wintergast geweest, maar tegenwoordig zelfs, in toenemend aantal, broedvogel in Nederland (2018: 14 paar, 2024: 38 paartjes!). Zeearenden hebben een trage vleugelslag, maar schroeven vaak, op thermiek, naar grotere hoogten.

4. De Zeemeeuw

In het dagelijks taalgebruik worden diverse meeuwensoorten ook wel aangeduid als **zeemeeuw**. De uitgebreide meeuwenfamilie telt wereldwijd meer dan 100 soorten. Langs de Belgische en Nederlandse kust worden de **kokmeeuw**, de **zilvermeeuw** en de grote **mantelmeeuw** met deze naam aangeduid. De **stern** is iets slanker gebouwd dan de meeuw. Meeuwen hebben een typische, schelle, krijsende roep die 'Kliuwen' wordt genoemd. Alle meeuwen zoeken water op om de nacht door te brengen, zij kunnen vliegen en slapen tegelijk, iets wat ik op mijn januari/februari vliegreis naar en van Nieuw Zeeland helaas amper heb kunnen doen!

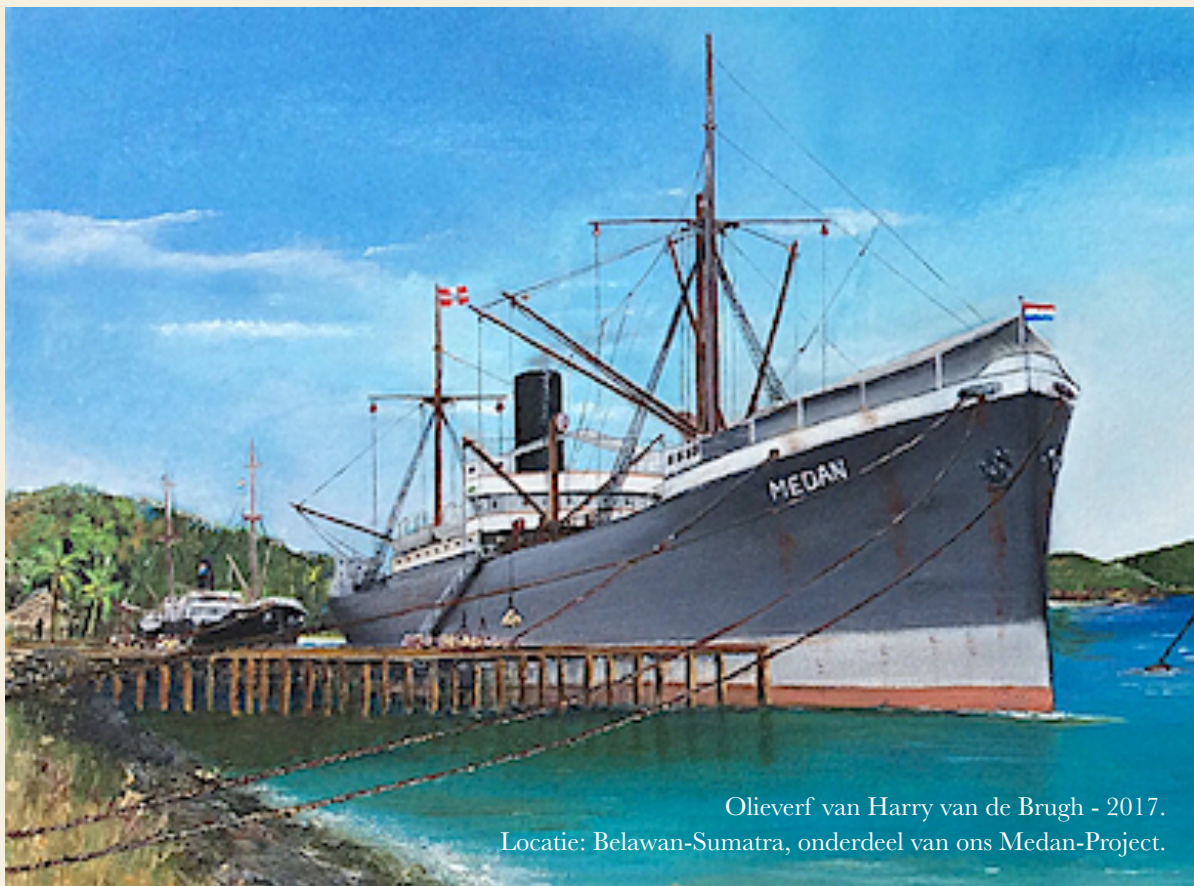
5. Jan van Gent

De **jan-van-gent** is een grote zeevogel, fors groter nog dan de zilvermeeuw en de stern. Hij/zij broedt in kolonies op richels van steile kusten. Om vis te bemachtigen, maken ze spectaculaire duikvluchten. Behalve in de broedtijd brengt de **jan-van-gent** zijn/haar leven op volle zee door. Bij ons langs de kust waar te nemen, vooral in het najaar.

Karakteristiek

Het Vrachtschip met accommodatie voor 6 passagiers, roepletters: PLSB, wordt op 13 augustus 1910 tewatergelaten en in oktober 1910 opgeleverd aan de N.V. Rotterdamsche Lloyd. In 1930 voor de sloop verkocht aan Japan en 18 juli 1930 te Kobe gesloopt.

Olieverf van Harry van de Brugh - 2017.
Locatie: Belawan-Sumatra, onderdeel van ons Medan-Project.

Technische gegevens: Vracht, type full scantling, 3 dekken. Bruto reg. ton: 5.993, l x b x h: 124,4 x 15,8 x 10,6 meter. Triple expansie stoommachine gebouwd bij David Rowin & Co. Ltd, Glasgow: 3 cil., 2.400 ipk, dat de Medan, met één scheepsschroef, 'n dienstnelheid gaf van 11 knopen.

Het voorschip - Foto Kapitein J. Baggus - 1908

Boven: Vlnr. 4e stuurman N. van der Vlis - 2e stuurman - 4e stuurman en 3e stuurman, allen onbekend - 1915.
Onder: geheel rechts 3e Machinist Horsten - 1929

Het ss Medan - In Eerste Wereldoorlogtooi - 1918

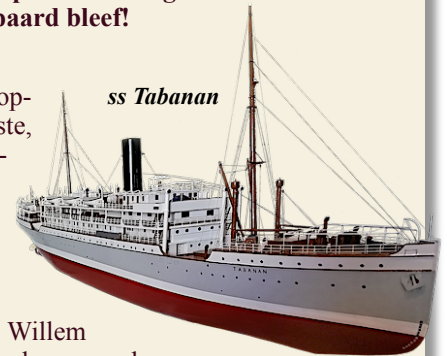

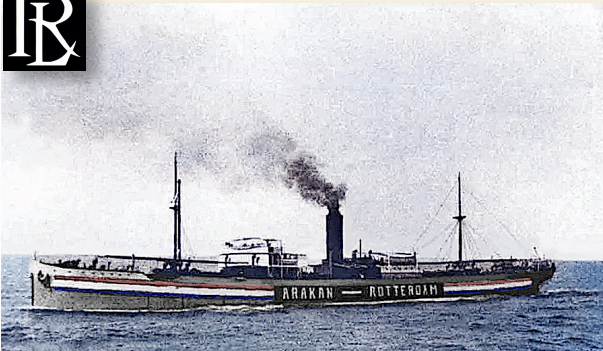
Dit is een verhaal uit het roerig verleden van een man die Lloyd-Machinist werd en zich, samen met zijn rederij, door maar liefst twee wereldoorlogen moest worstelen. In 1940 had Willem Koster een ernstig ongeluk op de Slammat. De chirurg in het ziekenhuis te Batavia adviseerde hem om het been af te zetten. Willem weigerde dat "liever een stijf been dan geen been!", had hij resoluut geroepen. Zijn heftige medische perikelen zorgden er wel voor dat hem het oorlogsdrama met het ss Slammat bespaard bleef!

Willem's eerste Lloydschip, het passagiersschip Tabanan

In het jaar 1909 begon voor Willem Koster zijn gedroomde loopbaan bij de Lloyd, een van de belangrijkste, zoniet de belangrijkste, scheepvaartmaatschappij van Nederland. Als leerling/5e Machinist, op een voor die tijd 'groot' passagiersschip het ss Tabanan, ging voor hem letterlijk en figuurlijk, een wereld open. In 1912 haalde hij zijn Machinisten-diploma-A.

ss Tabanan

ss Arakan

Eerste Wereldoorlog (1914 - 1918)

In de vooroorlogse periode voer Willem Koster op het passagiersschip Sindoro, daarna wederom op de Tabanan, de vrachtschepen ss Bogor en 1,5 jaar op het ss Arakan. Voordat hij op het ss Menado verder ging, moest hij na de mobilisatie twee maanden in dienst. Overigens bleef Nederland in de Eerste Wereldoorlog neutraal. Dit nam niet weg dat hij met het ss Ceylon in 1917, in de Duitse Bocht, door een mijneveld was gevaren, gelukkig zonder ongelukken! Eenmaal thuisgekomen kreeg hij studieverlof voor het Machinisten-diploma-B. Willem bleef thuis in verband met de 'onbeperkte' U-duikbootoorlog van onze vijandige Oosterburen.

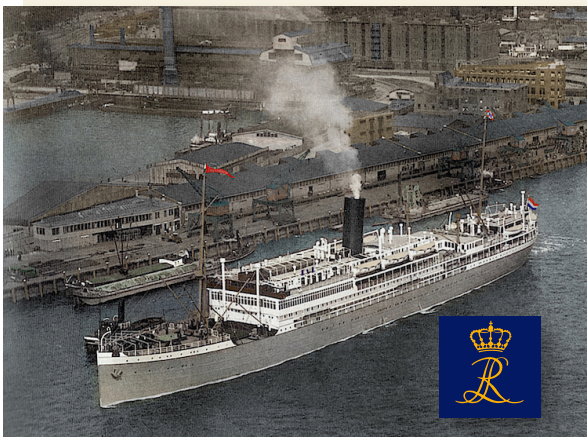

Tussen Eerste- en Tweede Wereldoorlog (1919 - 1940)

In de tussenoerlogse periode voer Willem, die inmiddels de rangen van 4e, 3e en 2e Machinist, op de prachtigste Lloyd-schepen had doorlopen: we noemen het ss Willis, het passagiersschip ss Tambora en Tabanan, met het vrachtschip ss Ameland-II naar Spitsbergen (zie de Ameland-scheepsbel uit de collectie van het Lloyd-Atelier), en vervolgens als Hoofdmachinist op het ss Ternate, ss Buitenzorg, ss Tapanoeli, ms Djambi, ss Garoet, ss Madioen, ms Baloeran waarop hij in 1930 een 3-daagse proefvaart meemaakte. Tot slot nog zeven jaar op het ss Blitar, ss Brastagi, ms Kota Gede en ms Kota Inten.

De Machinedienst van het ss Blitar aan dek met links Hoofdmachinist Willem Koster - 1933

Het ms Indrapoera vertrekt van de Lloydkade

Tijdens de Tweede Wereldoorlog (1940 - 1945)

In 1939/1940 monsterde Willem Koster voor enkele reizen aan op het ss Slammat, niet wetende dat de Slammat een jaar later in Operation 'Demon' bijna al haar bemanningsleden verloor. In april 1940 werd hij op non-actief gesteld en ging met verlof. Hij pakte aan de wal de draad weer op en werd gecommiteerde bij Machinistenexamens.

Na de Tweede Wereldoorlog (1946-1947)

Na een periode van herstel maakte Willem Koster, direct na de Tweede Wereldoorlog, nog drie reizen als Hoofdmachinist op het ms Indrapoera (zie foto rechts). In 1947 ging hij met pensioen en kreeg hij een uitnodiging om de proefvaart met de Willem Ruys mee te maken. Een bewogen Lloyd-leven kreeg hiermee een mooie kroon! Na een kort ziekbed, stierf Willem Koster in 1970.

De befaamde Serimpi-danseres in de 'social hall' van het ms Dempo - 1931

Frans Leidelmeijer, voor het project te interesseren. Frans opperde in het verleden al enkele malen naar de Serimpi-danseres in de Dempo te laten duiken! Frans zal ons project, als specialist, daadwerkelijk steunen. Hij is dus zeer geïnteresseerd in het onderwerp zelf en in onze projectdoelstelling. Frans en ik hebben afgesproken dat **mocht** de Serimpi-danseres naar Nederland komen, zij in een belangrijke, **Nationaal-publieke ruimte** voor iedereen zichtbaar zal moeten zijn. Het waardevolle Serimpi-kunstwerk verdient dan een ereplaats en beiden dachten wij aan Boijmans van Beuningen te Rotterdam of het Rijksmuseum te Amsterdam!

Er moet nog véél water door de Maas voordat het zover is

Op korte termijn proberen Frans en ik het projectteam te verbreden met personen, waarmee wij hun relevantie kunnen koppelen aan een mogelijk grotere slagingskans van dit project. We gaven reeds aan dat die slagingskans zondermeer klein is, maar geen reden om dit idee te laten voor wat het is. Mogelijk- en onmogelijkheden van berging, zowel technisch als financieel gezien en uiteraard het juridische aspect van het Serimpi-eigendomsrecht, zijn doorslaggevend. Hoe het ook zij wij hebben afgesproken eerst **plan-A** zorgvuldig te doorlopen. Mocht **plan-A** onverhoopt niet werken, dan hebben Frans en ik nog een geheim- en zeker ook een verrassend **plan-B** in petto.

Gratis vervoer is reeds verzekerd!

Als **plan-A** mocht slagen, wordt het 'gratis' vervoer van de Serimpi-danseres vanuit het Middellandse Zeegebied naar Nederland reeds door Ben Hof van '**Ben** Forwarding', verzorgd. Zoals bekend is hij onze, door de jaren heen, trouwe vervoerder. Ben heeft veel internationale ervaring en dat mag blijken uit het feit dat Damen en VDL grote opdrachtgevers zijn. Ben bijt hiermee niet allen de spits af bij het financieel mogelijk maken van dit bijzondere project, maar zorgt er tegelijkertijd ook voor dat de slagingskans van het project iets groter wordt dan het was **wordt vervolgd!**

Grondlegger Willem Ruys J.D. Zn. met zijn vlag en eerste zeilschip, het barkschip: 'Cornelis Wernard Eduard' - 1839

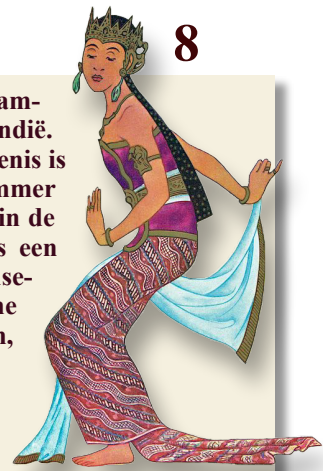
Onze roemruchte scheepvaartmaatschappij N.V. Rotterdamse Lloyd was onlosmakelijk verbonden met Nederlands Indië. Een mooier en meer aansprekend symbool van deze verbintenis is de Serimpi-danseres van beeldhouwer Theo Vos. Wat jammer dat dit unieke kunstwerk in 1944, samen met onze Dempo, in de Middellandse Zee is verdwenen! Enkele weken geleden is een nieuw project van het Lloyd-Atelier opgestart om de danseres, op termijn, boven water te kunnen halen. Met een kleine slaagkans proberen wij een, zo breed mogelijk gedragen, poging te wagen!

Eerst een projectplan

Het Lloyd-Atelier heeft het concept-projectplan reeds geschreven. Daarna zal onderzoek worden gedaan naar zaken als: locatie, diepte, bereikbaarheid en bergingsmogelijkheden van het Dempo-wrak. Ook het eigendomsrecht van datgene wat boven water wordt gehaald, zal onderzoek vergen. Als het bergen praktisch mogelijk blijkt, volgt een kostenbegroting, waarvoor vervolgens personen, organisaties en fondsen met het projectplan zullen worden benaderd. Als dat eenmaal zover is, wordt de slagingskans geleidelijk groter. Pas als de begroting gedekt kan worden, gaat het officiële **groene** licht branden, het projectproces zal dan zeker tot ver in 2025 reiken.

Samenwerking met Frans Leidelmeijer

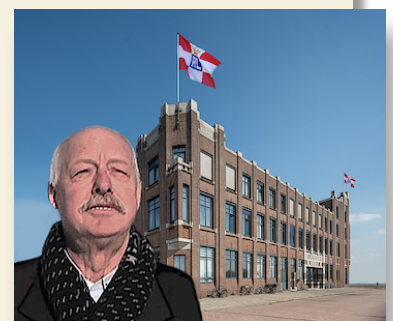
Als je een project met een lage slaagkans toch succesvol wilt krijgen, is het zaak dat de draagkracht voor dat project zo groot mogelijk wordt. Een significant begin daartoe is gemaakt door de bekende Nederlandse auteur en specialist op 'toegepaste kunst'

Serimpi-Ngenceng

Frans Leidelmeijer met mini zijn Serimpi-danseres te zien op de YouTube-video: 'Kruisbestuiving-1' click s.v.p. op de volgende link: <https://youtu.be/PmMIRyQ2crE?si=5wa9ldmefX0d4qbH>

ben@benforwarding.com